

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

بسم الله الرحمن الرحيم

مدیریت اطلاعات علمی

ایجاد و سازماندهی کتابخانه‌های دیجیتالی شخصی

بر اساس برنامه کاربردی اندنوت ۱۰

EndNote

...Bibliographies Made Easy™

Search bibliographic databases on the Internet

Organize references, images and PDFs in a snap

Construct your paper with built-in templates

Watch your bibliography, table and figure lists appear as you write!

به کوشش

دکتر احمد سلطانی نژاد

استادیار دانشگاه تربیت مدرس

عنوان و نام پدیدآور: مدیریت اطلاعات علمی: ایجاد و سازماندهی کتابخانه‌های دیجیتال شخصی بر اساس برنامه کاربردی اندنوت و پیرایش ۱۰/ به کوشش احمد سلطانی نژاد.
مشخصات نشر: تهران: موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری: ۱۳۱ ص.: مصور

ISBN 978-964-6451-43-8

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: استناد کتاب‌شناختی - نرم‌افزار
موضوع: پایگاه‌های اطلاعاتی - مدیریت نرم‌افزار
شناسه افروده: موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۷ م ۴ س ۱/۱۰۰۱ Z
رده‌بندی دیویی: ۰۰۵/۲۴۱
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۱۳۰۸۸۸۸

مدیریت اطلاعات علمی: ایجاد و سازماندهی کتابخانه‌های دیجیتال شخصی

به کوشش: احمد سلطانی نژاد
ناظر علمی: دکتر رضا نوروز زاده
مدیر اجرایی: رسول پاکدامن
ویراستار: ندا رضایی
حروف‌چینی: زهرا نوری
صفحه‌آرایی: فریده سلطانی نژاد
شمارگان: ۲۰۰۰ جلد
قیمت: ۳۳,۰۰۰ ریال
چاپ اول: ۱۳۸۷

ناشر: موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

نشانی: تهران، خیابان آفریقا، کوچه گل‌فام، شماره ۷۰، کد پستی ۱۹۱۵۶ تلفن: ۲۲۰۱۰۶۱۶

وبگاه: www.irphe.ir

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
فصل اول: معرفی اندنوت.....	۱۳
ویژگی‌های جدید اندنوت ویرایش ۱۰.....	۱۵
ویژگی‌های جدید اندنوت ویرایش ۱۱.....	۱۶
نیازهای سخت‌افزاری.....	۱۷
برخی نکات مهم.....	۱۷
نصب و راه‌اندازی اندنوت.....	۱۸
فصل دوم: راهنمای مختصر اندنوت.....	۲۱
استفاده از یک کتابخانه از پیش ذخیره شده.....	۲۱
اجرای برنامه و بازکردن یک کتابخانه.....	۲۲
پنجره کتابخانه.....	۲۴
مشاهده محتویات یک منبع.....	۲۴
مرتب‌سازی منابع.....	۲۶
انتخاب و بازکردن یک منبع.....	۲۶
بستن پنجره منبع.....	۲۹

۲۹	تنظیم اولویت‌ها (Preferences).....
۲۹	دست‌رسی به قسمت تنظیم اولویت‌ها.....
۳۰	انتخاب کتابخانه پیش فرض.....
۳۱	تغییر قلم.....
۳۳	ثبت کردن یک منبع.....
۳۳	ثبت منبع جدید در کتابخانه مورد نظر.....
۳۷	ضمیمه کردن یک عکس.....
۴۰	ضمیمه کردن یک Object.....
۴۳	فصل سوم: جست‌وجوی اطلاعات علمی.....
۴۳	چگونگی اتصال به یک پایگاه اطلاعاتی.....
۴۵	جست‌وجوی پایگاه اطلاعاتی.....
۴۸	کپی کردن منابع.....
۴۹	وارد کردن منابع.....
۵۰	وارد کردن یک فایل متنی و انتخاب فیلتر مناسب.....
۵۳	انتقال مستقیم فهرست منابع از صفحات وب.....
۵۴	جست‌وجو در کتابخانه اندنوت.....
۵۷	چاپ منابع مورد نظر.....
۶۱	فصل چهارم: کتابخانه اندنوت.....
۶۱	کتابخانه اندنوت.....

تهیه نسخه پشتیبان از کتابخانه‌ها.....	۶۲
پنجره کتابخانه.....	۶۲
پیش‌نمایش یک منبع.....	۶۴
انتخاب سبک جاری.....	۶۵
پنجره پیش‌نمایش منابع.....	۶۶
برای پیش‌نمایش چند منبع.....	۶۶
استفاده از پیش‌نمایش برای نشان دادن یادداشت‌ها و چکیده‌ها.....	۶۷
تغییر اندازه پنجره کتابخانه.....	۶۸
قلم‌نمایش کتابخانه.....	۶۸
تغییر فیلدهای نمایش.....	۷۰
تنظیم ترتیب الفبایی پنجره کتابخانه.....	۷۱
ایجاد کتابخانه‌ها.....	۷۲
ایجاد یک کتابخانه جدید.....	۷۳
ذخیره یک نسخه پشتیبان از یک کتابخانه.....	۷۴
ذخیره یک نسخه فشرده از یک کتابخانه.....	۷۵
تنظیم کتابخانه پیش فرض.....	۷۷
گشودن، بستن و حذف کتابخانه‌ها.....	۷۸
برای پیدا کردن جای یک کتابخانه.....	۷۹
گشودن یک کتابخانه توسط چند نفر.....	۷۹
بستن یک کتابخانه.....	۸۰

حذف یک کتابخانه.....	۸۱
بازسازی کتابخانه‌های آسیب‌دیده.....	۸۱
تفاوت بین کتابخانه‌های ذخیره شده و اصلی.....	۸۳
فصل پنجم: وارد کردن اطلاعات و ویرایش منابع.....	۸۵
پنجره منبع.....	۸۶
پیدا کردن متن در یک منبع.....	۸۸
تغییر قلم نمایش عمومی.....	۸۹
انتخاب منابع.....	۹۰
گشودن، بستن، ذخیره و حذف منابع.....	۹۲
بستن منبع.....	۹۳
ذخیره کردن منابع.....	۹۴
برگرداندن منابع به حالت قبلی.....	۹۴
حذف منابع.....	۹۵
ایجاد یک منبع جدید.....	۹۵
تغییر پیش‌فرض نوع منبع.....	۹۶
انتخاب یک نوع منبع.....	۹۶
تنظیم فیلدها و انواع منبع بر اساس نیاز.....	۹۷
وارد کردن منابع.....	۹۸
دستورات صفحه‌کلید.....	۱۰۸

۱۰۸.....	ویرایش متن در منابع
۱۰۹.....	کپی و چسباندن یک منبع به طور کامل
۱۰۹.....	وارد کردن چند مقاله از یک منبع
۱۱۰.....	وارد کردن حروف و علائم
۱۱۲.....	وارد کردن تصاویر
۱۱۲.....	انتخاب نوع منبع مناسب
۱۱۳.....	وارد کردن فایل های گرافیکی
۱۱۴.....	وارد کردن سایر فایل ها به عنوان ضمیمه
۱۱۵.....	وارد کردن شرح زیر عکس
۱۱۶.....	گشودن فایل تصویر
۱۱۶.....	مرتب سازی و به اشتراک گذاشتن فایل های تصاویر
۱۱۶.....	ویرایش فایل های تصویری
۱۱۷.....	یافتن خطاهای تایپی
۱۱۸.....	گزینه کنترل خطاهای تایپی و فرهنگ های لغت
۱۲۱.....	فصل ششم: کاربرد اندنوت هنگام نوشتن مقاله
۱۲۱.....	درج کردن منابع موجود در کتابخانه به واژه پرداز «ورد»
۱۲۴.....	انتخاب قالب منابع
۱۲۶.....	ویرایش منابع
۱۲۸.....	درج تصاویر و جداول در واژه پرداز «ورد»

پیش‌گفتار

امروزه فناوری‌های پیشرفته اطلاعاتی، زمینه را برای بهره‌گیری اساتید، دانشجویان و دانش‌پژوهان رشته‌های مختلف از بانک‌های اطلاعاتی تخصصی اینترنتی که در بسیاری موارد شامل متن کامل کتب و مقالات می‌باشد، فراهم کرده است. به رغم وجود بانک‌های اطلاعات علمی در دانشگاه‌های کشور - که با هزینه سالانه بسیار زیادی خریداری می‌شود - به دلیل عدم آشنایی کافی در حد مهارت در استفاده از این بانک‌ها و همچنین مشکلات خاصی که در ارتباط با مدیریت، سازماندهی و داده‌کاری اطلاعات علمی وجود دارد، استفاده بهینه از این منابع در مجموع در حد کمی باقی مانده است.

حتی در مواردی که افراد آشنایی کاملی با استراتژی جست‌وجوی اطلاعات و اطلاع‌یابی دارند و می‌توانند منابع و اطلاعات علمی مورد نیاز خود را از پایگاه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی دریافت کنند، به دلیل عدم آشنایی کافی در حد مهارت‌های پیشرفته با نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات و منابع علمی که استفاده از این اطلاعات را تسهیل می‌کند، در عمل امکان بهره‌گیری بهینه از منابعی که در بسیاری موارد شامل متن کامل کتب یا مقالات می‌شود وجود ندارد.

این راهنما به کوشش آقای دکتر احمد سلطانی نژاد، عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس برای افزایش سواد اطلاعات علمی و ارتقای سطح مهارت‌های عملی اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعاتی برای پیشبرد تحقیقات دانشگاهی تهیه و تدوین شده است که بدین وسیله از ایشان و همکارانی که به گونه‌های مختلف در تهیه و تدوین این مجموعه نقش داشته‌اند، تقدیر و تشکر می‌شود.

همچنین از اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مدیر کل محترم آن، جناب آقای دکتر محسن اسلامی که چاپ اول این کتاب با حمایت ایشان برای استفاده اعضای انجمن‌های علمی دانشجویی آماده انتشار شده است، تقدیر و تشکر می‌شود. از جناب آقای دکتر رضا نوروززاده معاون محترم اجرایی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و همکاران ایشان که از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی مدیریت علمی، امکان استفاده از مطالب این کتاب را برای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی فراهم کردند نیز تشکر و قدرانی می‌شود.

امید است که این راهنما بتواند به طور مؤثر مورد استفاده اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی قرار گیرد.

عزیزا... معماربانی

رئیس موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

مقدمه

پدیده حیرت‌انگیز روند فزاینده حجم اطلاعات علمی و سایر اطلاعاتی که از طریق اینترنت قابل دسترسی است، بسیاری از پژوهشگران را با مشکلات جدی مدیریت منابع و مقالات الکترونیک روبه‌رو ساخته است. بنابراین ضروری است که هر محقق و پژوهشگری که از این منابع استفاده می‌کند بتواند از طریق یک کتابخانه دیجیتال شخصی، سازماندهی و دسترسی به اطلاعات مورد نیاز را فراهم کند. کتاب مدیریت اطلاعات علمی که بر اساس راهنمای نرم‌افزار اندنوت ۱۰ تهیه و تدوین شده است می‌تواند اطلاعات مفیدی را برای ایجاد کتابخانه‌های شخصی دیجیتال و سازماندهی اطلاعات علمی در اختیار پژوهشگران قرار دهد. اندنوت توسط موسسه اطلاعات علمی آمریکا ISI توسعه یافته است و هم‌اکنون به عنوان یکی از مهمترین نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات علمی و تنظیم فرمت مقالات خارجی بر اساس استاندارد مجلات معتبر بین‌المللی شناخته می‌شود. این موسسه، نرم‌افزارهای دیگری را نیز بدین منظور طراحی کرده است که از جمله می‌توان به RefMan, Procite, WriteNote و EndNoteWeb اشاره کرد با این توضیح که اندنوت مورد استفاده بیشتری قرار گرفته است. به طور مشخص ویژگی‌های اندنوت عبارتند از:

- ایجاد یک کتابخانه مجازی با امکان دسترسی کامل به تمامی اطلاعاتی که از طریق کاربر و یا از طریق اتصال به بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی به آن اضافه می‌شود؛
 - جست‌وجوی اطلاعات در بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی از طریق اینترنت
 - سازماندهی و ذخیره سازی جداول، تصاویر، نمودارها و فایل‌ها و تنظیم کتاب‌شناسی و فهرست منابع مورد استفاده در مقالات علمی بر اساس استانداردهای علمی
 - تنظیم مقالات بر اساس قالب مورد نیاز مجلات معتبر بین‌المللی
 - ارتباط با واژه‌پرداز «ورد» به منظور تسهیل در استفاده از منابع و همچنین استفاده هم‌زمان نوشتن و ارجاع دادن به منابع.
- نرم‌افزار اندنوت علاوه بر ایجاد یک کتابخانه دیجیتال، امکان فیش‌برداری الکترونیک از

مقالات را نیز فراهم می‌کند. جست‌وجوی اطلاعات در این کتابخانه دیجیتالی با فهرست کردن اطلاعات موجود، دسترسی به رکوردهای موجود را با سرعت بسیار بالایی امکان‌پذیر می‌سازد. ویرایش ۱۰ این برنامه به خوبی یک کتابخانه دیجیتال را با ۱۰۰ هزار رکورد مدیریت می‌کند. ویرایش یازده این نرم‌افزار محدودیتی در اضافه کردن اطلاعات ندارد.

مطالب مورد نیاز برای آموزش مقدماتی این برنامه کاربردی بر اساس دستورالعمل ویرایش ده این نرم‌افزار تدوین شده است. تغییرات جزئی در ویرایش ۱۱ اندنوت پدید آمده است که در ادامه به آن اشاره می‌شود. دسترسی کامل به مطالب بیشتر از طریق راهنمای این نرم‌افزار امکان‌پذیر است. امیدوارم که این راهنمای مختصر مورد استفاده اعضای محترم هیأت علمی دانشگاهها، پژوهشگران و دانشجویان محترم قرار گیرد.

در تهیه این کتاب دوستان و همکاران عزیزی اینجانب را به طرق مختلف، از جمله شرکت در کارگاه‌های آموزشی و ترجمه برخی مطالب و همچنین ویراستاری، نمونه‌خوانی و تدوین نهایی کمک کرده‌اند که بدین‌وسیله از تمامی آنان سپاسگزاری می‌کنم. به طور مشخص از آقای اردلان ناصری که فصل‌های دوم و سوم و آقای احسان محمدی که فصل‌های چهارم و پنجم با زحمات بی‌شائبه آنان تهیه و تدوین شده است، صمیمانه تشکر می‌کنم. از جناب آقای دکتر اسلامی مدیر کل محترم امور فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و همچنین جناب آقای دکتر عزیزا... معماربانی ریاست محترم موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و همچنین، از جناب آقای دکتر رضا نوروززاده معاون محترم اجرایی موسسه و همکاران ایشان به‌خاطر حمایت آنان در چاپ و انتشار این مجموعه صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم. از آقای اسماعیل بردان‌پور که با مطالعه این مجموعه پیشنهادهایی را ارائه کردند صمیمانه تشکر می‌کنم. همچنین بر خود لازم می‌دانم از پشتکار و تلاش شبانه‌روزی سرکار خانم ندا رضایی ویراستار ادبی، سرکار خانم زهرا نوری حروف‌چینی و سرکار خانم فریده سلطانی نژاد که صفحه‌آرایی با زحمات ایشان به انجام رسید، صمیمانه سپاسگزاری کنم. طبعاً مسئولیت کلیه نقص‌های کتاب بر عهده اینجانب است.

احمد سلطانی نژاد

دانشگاه تربیت مدرس

بهار ۱۳۸۷